

Nr 351.

Av herr **Holmbäck**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag till universiteten och den medicinska undervisningen m. m.

Vid vardera av de juridiska fakulteterna i Uppsala och Lund finnas tre docentstipendier. Något eller ett par av dessa stipendier ha mestadels stått obesatta, och stundom ha en fakultets samtliga docentstipendier saknat innehavare.

I sitt betänkande angående akademiska lärarbefattningar samt anslag till den vetenskapliga undervisningen m. m. uttalade universitetsberedningen att en fullt utbyggd juridisk fakultet bör förfoga över sex docentstipendier. Därest fakulteterna utbyggas till denna storlek, skulle proportionen mellan antalet professorer och antalet docenter bli ungefär densamma som i andra fakulteter, och vart och ett av fakultetens huvudämnen skulle på detta sätt kunna få ett docentstipendium. Universitetsberedningen förordade därför att principbeslut omedelbart fattades om inrättande vid var och en av de juridiska fakulteterna av ytterligare tre docentstipendier, vilka fakulteterna borde äga rätt att disponera så snart de anmälde att behov därav förelåge. Detta förslag har sedan tillstyrkts av de myndigheter, vilka yttrat sig i ärendet, med undantag av universitetskanslern, som ansett sig icke kunna tillstyrka förslaget om tre nya docentstipendier inom vardera av de juridiska fakulteterna så länge icke de redan befintliga kunna besättas. På samma ståndpunkt som kanslern har ecklesiastikministern ställt sig. I propositionen 1947: 272 s. 385 har han uttalat, att han i likhet med kanslern icke anser sig kunna för närvarande tillstyrka inrättandet av nya docentstipendier inom de juridiska fakulteterna.

Förhållandena ha emellertid på senaste tiden undergått en viss förändring. Vid universitetet i Uppsala finnes sedan ett år en stipendierad docent inom juridiska fakulteten, och helt nyligen har en juris licentiat avlagt doktorsproven med sådana betyg, att fakulteten hemställt om docentförordnande för honom. Det kan därför förväntas att inom mycket kort tid ännu ett av fakultetens docentstipendier kommer att tagas i anspråk. Under nästa läsår väntas ytterligare tre personer komma att disputerat vid fakulteten för erhållande av juris doktorsgrad, och den situationen kan då lätt inträffa att fakulteten icke är i tillfälle att föreslå tilldelande av docentstipendium åt samtliga docentkompetenta personer, som skulle vilja ägna sig åt arbetet inom fakulteten. Även vid universitetet i Lund torde förhållandena ligga på liknande sätt.

Som redan visas av att docentstipendierna stått obesatta i så stor utsträckning ha de juridiska fakulteterna de senaste åren haft ytterligt svårt att binda yngre jurister vid den akademiska banan. Fakulteterna ha helt enkelt icke råd att avvisa docentkompetenta jurister, som önska stanna vid universiteten. En ökning av antalet docentstipendier vid fakulteterna är därför nu motiverad helst som det i nuvarande situation även är önskvärt att något eller ett par docentstipendier stå i reserv för att därigenom locka personer att avlägga de prov, som bruka fordras för erhållande av docentur. Att det finnes säker utsikt att erhålla ett docentstipendium efter avlagda godkända prov för docentur är nämligen en oavvislig förutsättning för att en begåvad ung jurist skall ägna sig åt den teoretiska juridiska banan, som ändock icke på långa tag erbjuder samma ekonomiska fördelar som den verksamhet i det praktiska rättslivets tjänst, som står den unge juristen öppen.

Jag tillåter mig därför att föreslå, att riksdagen ville, i enlighet med de juridiska fakulteternas och de större akademiska konsistoriernas förslag, inrätta tre nya docentstipendier vid vardera av de juridiska fakulteterna i Uppsala och Lund. Ett bifall härtill bör emellertid å andra sidan delvis fattas som en beredskapsåtgärd och icke föranleda statsutgift i annat fall än om docentstipendierna i fråga verkligen tagas i anspråk. I den mån så icke sker böra de sparas. De böra alltså i detta fall icke ingå i docentstipendiefonden för att användas till annat ändamål. I anslutning till universitetsberedningens förslag böra de därför få disponeras endast efter anmälan att behov av stipendium föreligger. Ett av de nya docentstipendierna bör få tillsättas först om samtliga äldre docentstipendier inom fakulteten äro upptagna, och om något av dessa stipendier skulle bli ledigt, bör innehavaren av ett nytt docentstipendium föras över till det ledigblivna stipendiet, så att det tidigare av honom innehavda stipendiet kommer att besparas statsverket.

Med stöd av vad nu anförts får jag i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 272 hemställa,

att riksdagen ville besluta om inrättande vid vardera av universiteten i Uppsala och Lund av tre nya docentstipendier för docenter inom de juridiska fakulteterna att tagas i anspråk efter särskilt beslut av Kungl. Maj:t och på de villkor i övrigt som ovan angivits.

Stockholm den 7 juni 1947.

Å. Holmbäck.
